

บันทึก

เรื่อง ขอให้ตีความกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๒๑ (การนำวัสดุอุปกรณ์ชุดขยายชุมสายโทรศัพท์ส่วนภูมิภาคจากโกเธนเบิร์ก สวีเดน เข้ามาในราชอาณาจักร ตามสัญญาซื้อขายระหว่างองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย กับบริษัทอีริคสัน เทเลโฟน คอร์ปอเรชั่น ฟาร์อีสท์ จำกัด จะต้องบรรทุกโดยเรือไทย ตามข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๒๔)ฯ หรือไม่)

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ คค ๒.๓.๓๐/๔๖๔๔ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๒๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ได้ทำสัญญาซื้อขายอุปกรณ์ชุดขยายชุมสายโทรศัพท์ภูมิภาคกับบริษัท อีริคสัน เทเลโฟนคอร์ปอเรชั่น ฟาร์อีสท์ จำกัด ซึ่งได้มีการนำเข้าจากเมืองโกเธนเบิร์ก ประเทศสวีเดน โดยมีได้ใช้เรือไทย และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์ ได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษจากองค์การโทรศัพท์ฯ ตามมาตรา ๒๒^๑ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๒๑ องค์การโทรศัพท์ฯ จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยและตีความว่า การดำเนินการดังกล่าว เข้าข่ายที่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๒๑ หรือไม่เพียงใด ในกรณีนี้ องค์การโทรศัพท์ฯ ได้ให้ข้อเท็จจริงและความเห็นเพิ่มเติมดังนี้

๑. บริษัทอีริคสัน เทเลโฟน คอร์ปอเรชั่น ฟาร์อีสท์ จำกัด คู่สัญญาขององค์การโทรศัพท์ฯ เป็นผู้ส่งและนำเข้าสู่ศุลกากรในนามขององค์การโทรศัพท์ฯ เพื่อนำมาส่ง

^๑มาตรา ๒๒ เมื่อมีกฎกระทรวงกำหนดให้การส่งของโดยทางเรือ ต้องบรรทุกโดยเรือไทย ตามมาตรา ๑๗ แล้ว ถ้าผู้ส่งของผู้ใดไม่ส่งของตามที่กำหนดโดยเรือไทยหรือเรือที่ได้รับสิทธิและประโยชน์ตาม มาตรา ๒๑ หรือส่งของตามชนิดและประเภทที่กำหนดโดยเรือไทย หรือเรือที่ได้รับสิทธิและประโยชน์ตาม มาตรา ๒๑ น้อยกว่าอัตราส่วนที่กำหนดไว้ และมีได้รับอนุญาตให้ส่งของโดยเรืออื่นตามมาตรา ๒๐ ให้ผู้ส่งของ นั้นเสียค่าธรรมเนียมพิเศษเท่ากับสองเท่าของค่าระวางสำหรับการรับขนของนั้น หรือสองเท่าของค่าระวาง สำหรับการรับขนของส่วนที่ผู้ส่งของส่งไปไม่ครบอัตราส่วนที่กำหนดให้ส่งโดยเรือไทย

การคำนวณค่าระวางเพื่อการเสียค่าธรรมเนียมพิเศษตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ถือว่าภาระในการเสียค่าธรรมเนียมพิเศษเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ผู้ส่งของส่งของโดยเรืออื่นหรือตั้งแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ระบุในคำสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมพิเศษในกรณีที่ผู้ส่งของส่งของโดยเรือไทยหรือเรือที่ได้รับสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา ๒๑ ไม่ครบอัตราส่วนที่กำหนด และเมื่อถึงกำหนดชำระแล้วมิได้เสียให้ถือว่าเป็นค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค้างชำระ

การเสียค่าธรรมเนียมพิเศษให้ชำระต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มอบตามสัญญา

๒. อุปกรณ์ที่นำเข้านั้น เป็นตู้โมไบล์และอุปกรณ์เครื่องชุมสายโทรศัพท์ ตู้โมไบล์ที่นำเข้าเป็นตู้เปล่ายังไม่ไปใช้งานไม่ได้ จำเป็นจะต้องนำไปประกอบและติดตั้งกับวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ของโรงงานที่มีอยู่ในประเทศไทยเสียก่อนจึงจะแล้วเสร็จเช่นเดียวกันกับอุปกรณ์เครื่องชุมสายโทรศัพท์ที่จะต้องนำมาประกอบเข้าก่อนนำไปติดตั้ง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงคมนาคม (องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี) แล้ว มีความเห็นดังนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์นาวี พ.ศ.๒๕๒๑ ข้อ ๑^๒ กำหนดให้ของที่รัฐวิสาหกิจสั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศโดยทางเรือ ในเส้นทางที่มีเรือไทยเดินอยู่และสามารถให้บริการรับขนได้ต้องบรรทุกโดยเรือไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีหรือเป็นของที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศยกเว้นให้บรรทุกโดยเรืออื่นได้ ทั้งนี้ ไม่ว่ารัฐวิสาหกิจนั้นจะเป็นผู้สั่งหรือนำเข้ามาเอง หรือโดยผ่านทางตัวแทนหรือผู้รับจัดการขนส่งหรือสั่งหรือนำเข้ามาโดยบุคคลอื่นเพื่อรัฐวิสาหกิจดังกล่าว

ตามเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ สัญญาซื้อขายระหว่างองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยกับบริษัทอีริคสัน เทเลโฟน คอร์ปอเรชั่น ฟาร์อีสท์ จำกัด (CONTRACT ERICSSON TELEPHONE CORPORATION FAR EAST AB NO. TOT W-7 / A FOR SUPPLY AND DELIVERY OF STORED PROGRAM CONTROL PUBLIC TELEPHONE EXCHANGE FOR THE EDP PROJECT 1977-1984) หนังสือเลตเตอร์ออฟเครดิตของธนาคารกรุงไทย และใบตราส่ง ผู้สั่งของเข้ามาในราชอาณาจักรจากเมืองท่าโกเธนเบิร์ก ประเทศสวีเดน คือ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยโดยมีสัญญาซื้อขายแนชต์กับบริษัทอีริคสันฯ จำกัด ตามข้อสัญญาข้อ ๒^๓ และผู้สั่งซื้อชำระราคาอุปกรณ์เครื่องชุมสายโทรศัพท์โดยเปิด “irrevocable

ข้อ ๑ ให้ของที่ทางราชการ องค์การของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ สั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศ โดยทางเรือในเส้นทางที่มีเรือไทยเดินอยู่และสามารถให้บริการรับขนได้ ต้องบรรทุกโดยเรือไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี หรือเป็นของที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมประกาศยกเว้นให้บรรทุกโดยเรืออื่นได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าส่วนราชการ องค์การของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจนั้นจะเป็นผู้สั่งหรือนำเข้ามาเอง หรือโดยผ่านทางตัวแทนหรือผู้รับจัดการขนส่งหรือสั่งหรือนำเข้ามาโดยบุคคลอื่นเพื่อส่วนราชการ องค์การของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าว

เพื่อประโยชน์แห่งข้อนี้ คำว่า “ผู้รับจัดการขนส่ง” หมายความว่า ผู้รับจ้างรวบรวมของและรับทำการขนส่งของนั้น ไม่ว่าโดยทางสาขาหรือตัวแทนของผู้รับจัดการขนส่งหรือผู้รับจ้างรวบรวมของและจัดให้บุคคลอื่นทำการขนส่งจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ทั้งนี้ อยู่ในความรับผิดชอบของผู้จัดการขนส่ง

^๓๒. AGREEMENT FOR SALE

The contractor agrees to sell, and the TOT agrees to buy the equipment and/ or materials for the Stored Program Control Public Telephone Exchanges and Auxiliaries as described in

letter of credit” กับธนาคารกรุงไทย จำกัด สั่งจ่ายบริษัทอีริคสันฯ ตาม “ข้อสัญญาพิเศษ” (SPECIAL CONDITIONS) ข้อ ๒^๔ ส่วนการเบิกจ่ายเป็นงวดตามเลตเตอร์ออฟเครดิตก็เป็นไปตามเงื่อนไขการชำระเงินในข้อสัญญาพิเศษดังกล่าว และในใบตราส่งก็ได้ระบุองค์การโทรศัพทฯ เป็นผู้รับของ ฉะนั้น แม้ว่าการนำของเข้ามานั้น ผู้สั่งซื้อจะมีได้นำเข้ามาเอง เพราะสัญญา No.TOT W-๗/A ใน “ข้อสัญญาอื่นๆ” (OTHER CONDITIONS) ข้อ ๑๒.๑^๕ ได้กำหนดให้บริษัทอีริคสันฯ ร่วมกับองค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) เป็นผู้ดำเนินการในลักษณะของ “ผู้รับจัดการขนส่ง”(shipping and freight forwarding agent) เพื่อองค์การโทรศัพทฯ ก็ตาม ก็ย่อมถือได้ว่าของที่นำเข้าเป็นของที่รัฐวิสาหกิจสั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศโดยทางเรือในเส้นทางที่มีเรือไทยเดินอยู่และสามารถให้บริการรับขนได้^๖ ทั้งนี้ เนื่องจากข้อความตอนท้ายของวรรคหนึ่งของข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๒๔) ฯลฯ ระบุไว้ชัดเจนว่า “ไม่ว่ารัฐวิสาหกิจนั้นจะเป็นผู้สั่งหรือนำเข้ามาเอง หรือโดยผ่านทางตัวแทนหรือผู้รับจัดการขนส่งหรือสั่งหรือนำเข้ามาโดยบุคคลอื่นเพื่อรัฐวิสาหกิจดังกล่าว” ดังนั้น ของดังกล่าวจึงต้องบรรทุกโดยเรือไทยตามข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าว และการขนส่งของรายนี้ไม่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องบรรทุกโดยเรือไทย เพราะมิได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์ และมีใช้เป็นของตามประกาศของกระทรวงคมนาคม เรื่อง กำหนดเส้นทางเดินเรือที่ผู้สั่งหรือนำของเข้ามาจากต่างประเทศต้องบรรทุกของนั้นโดยเรือไทย ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๒๔ ข้อ ๒.(ข)” เนื่องจากของที่ซื้อมาดังกล่าว แม้ว่าจะใช้เงินกู้จากธนาคารโลก

these Contract Documents.

“Payments shall be made by an irrevocable letter of credit opened within ๒ months from the date of the signing of the Contract on behalf of TOT by a first class Thai bank in favour of Ericsson Telephone Corporation Far East AB upon his presentation of the documents as required by the TOT, to the Svenska Handelsbanken of Stockholm, Sweden, hereinafter called the Bank

“๑๒.๑ Booking and delivery arrangements as well as freight payment shall be effected by the Contractor's shipping and freight forwarding department in conjunction with the shipping and forwarding agent of the Express Transport Organization of Thailand (E.T.O.) or the United Thai Shipping Corporation Limited (UNITHAI). The freight invoice covering the delivery will be pair to the relevant forwarding and shipping agent by the Contractor who shall be reimbursed through the loan.

^๖เส้นทางเดินเรือจากประเทศสวีเดนมายังประเทศไทยได้ถูกกำหนดให้เป็นเส้นทางเดินเรือที่มีเรือไทยเดินอยู่และสามารถให้บริการรับขนของได้ โดยประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง กำหนดเส้นทางเดินเรือที่ผู้สั่งหรือนำของเข้ามาจากต่างประเทศต้องบรรทุกของนั้นโดยเรือไทย ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๒๔ ข้อ ๑ (จ) ที่กำหนดว่า

“ข้อ ๑ เส้นทางเดินเรือที่มีเรือไทยเดินอยู่และสามารถให้บริการรับขนของได้ มีดังนี้คือ

ฯลฯ

ฯลฯ

(จ) เส้นทางเดินเรือจากประเทศนอร์เว สวีเดน ฟินแลนด์ เดนมาร์คสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ ไอร์แลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ฝรั่งเศส สเปน สิงคโปร์ และมาเลเซีย มายังประเทศไทย”

“ข้อ ๒ ของที่ทางราชการ องค์การของรัฐ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สั่งหรือนำเข้ามา

แต่ในสัญญาเงินกู้มิได้มีเงื่อนไขบังคับไว้มิให้เจาะจงใช้เรือใดในการขนส่งของนั้นหรือมีเงื่อนไขประการอื่นซึ่งทำให้ไม่อาจใช้เรือไทยในการขนส่งของนั้นโดยจำเพาะได้

อนึ่ง แม้ว่าตามสัญญา No.TOT W-๗/A นั้น การชำระเงินงวดสุดท้ายตามข้อสัญญาพิเศษ(SPECIAL CONDITIONS) ข้อ ๒ จะมีเงื่อนไขให้บริษัทอริคสันฯ ประกอบชิ้นส่วนของของที่นำเข้าและติดตั้งกับวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในประเทศให้เสร็จสิ้นเสียก่อนก็ตาม ก็ไม่ถือว่าบริษัทอริคสันฯ เป็นผู้ส่งหรือนำเข้าโดยตนเองเพื่อนำของมาส่งมอบตามสัญญา เนื่องจากข้อสัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแสดงว่าเป็นการสั่งซื้อหรือนำของเข้ามาจากต่างประเทศโดยรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ส่ง การที่อุปกรณ์ที่นำเข้าจะต้องนำมาประกอบและติดตั้งก่อนการส่งมอบ จึงเป็นเพียงเงื่อนไขข้อสัญญาข้อหนึ่งที่บริษัทอริคสันฯ จะต้องปฏิบัติตามก่อนได้รับชำระเงินงวดสุดท้ายตามสัญญา

สรุปแล้ว การนำวัสดุอุปกรณ์ชุดขยายชุมสายโทรศัพท์ส่วนภูมิภาคจากเมืองท่าโกเทนเบอร์ก ประเทศสวีเดน เข้ามาในราชอาณาจักร ตามสัญญาซื้อขายระหว่างองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยกับบริษัทอริคสันฯ จะต้องบรรทุกโดยเรือไทยตามข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๒๔)ฯลฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีได้ปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าว ก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษตามมาตรา ๒๒^๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๒๑

(ลงชื่อ) ออมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๒๗

จากต่างประเทศโดยทางเรือในเส้นทางเดินเรือตามข้อ ๑ ซึ่งไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับที่จะต้องบรรทุกโดยเรือไทยได้แก่ของดังต่อไปนี้คือ

(ก) ปีโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปีโตรเลียมและน้ำมันเชื้อเพลิงสำเร็จรูป

(ข) ของที่ซื้อโดยใช้เงินกู้จากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ เงินกู้จากรัฐบาลต่างประเทศ หรือเงินกู้จากเอกชนในต่างประเทศที่มีเงื่อนไขบังคับไว้มิให้เจาะจงใช้เรือใดในการขนส่งของนั้นหรือมีเงื่อนไขประการอื่นซึ่งทำให้ไม่อาจเลือกใช้เรือไทยในการขนส่งของนั้นโดยจำเพาะได้

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑) หน้า ๑